

Transformacja energetyczna, a więc stopniowa rezygnacja ze źródeł energii zasilanych paliwami kopalnymi na rzecz źródeł odnawialnych, to proces który już się rozpoczął i pozostanie ważnym wyzwaniem na kolejne dekady. Zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami, dochodzi do niej również w Polsce. Jednocześnie, aktualne dane pokazują że obecnie prowadzone działania nie są wystarczające, żeby wypełnić założone cele.

Jedną z form produkcji i dystrybucji energii, które badane są w międzynarodowej literaturze w dziedzinach badań nad systemową transformacją (*transition studies*) i w badaniach nad społecznymi aspektami energetyki (*social studies of energy*) są oddolne innowacje społeczno-technologiczne. Uważa się, że mogą one tworzyć chronioną przestrzeń na eksperymentowanie zarówno z technologią, jak i z nawykami i potrzebami odbiorców, które muszą się do siebie wzajemnie dopasować. Ponadto, ze względu na nowe formy organizacyjne tworzą możliwości demokratyzacji i szerszej partycypacji społecznej w sektorze energetyki. Badanie włącza się dyskusje o oddolnych innowacjach, dostarczając dogłębną analizę polskich klastrów energii: bardzo różnorodnych, powstających lokalnie inicjatyw które mają za zadanie wytwarzanie i dystrybucją energii pochodzącej z różnych źródeł odnawialnych. Opis polskich klastrów będzie się opierał zarówno na pogłębionych studiach przypadków, jak i na badaniu sondażowym przeprowadzonym na uczestnikach klastrów. Jako metody wspierające zastosowane będą wywiady eksperckie, analizę raportów, oraz obserwacje wydarzeń branżowych.

Projekt przyczyni się do lepszego zrozumienia potencjału oddolnych innowacji społeczno-technologicznych w energetyce, także dzięki wprowadzeniu pojęć z zakresu teorii aktora-sieci (ANT), podkreślającej wzajemne oddziaływanie czynników społecznych, technologicznych oraz przyrodniczych. Ponadto, do teorii systemowych transformacji wprowadzone będzie pojęcie wyobrażonych przyszłości, podkreślające rolę oczekiwań w decyzjach inwestycyjnych.